

Ožbej Vresnik

ŠTEVILČNO STANJE PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM V 19. STOLETJU

Podatke za ugotavljanje številčnega stanja na Lovrenškem v drugi polovici 19. stoletja sem črpal iz uradnih statistik, ki so izhajale po štetjih prebivalstva v Avstriji v letih 1869, 1880, 1890, 1900 in 1910. Za primerjavo s prejšnjim stanjem navajam še podatke iz let 1812 in 1843, dobljene iz odgovorov na vprašalnico nadvojvode Janeza in Georga Götha.

Področje današnje občine Lovrenc na Pohorju se približno pokriva s takratnimi občinami ali srenjami: Lovrenc, Činžat, Kumen, Recenjak in Rdeči breg. Površina današnje občine Lovrenc na Pohorju je veliko 84, 4 km², vseh 5 prej navedenih občin pa je leta 1900 obsegalo 113, 7 km². Razlika v velikosti površine je nastala predvsem zaradi odcepitve Lehna, ki je bil vse do začetka 20. stoletja združen z občino Recenjak, k nekdanji občini Činžat je sodila še falska graščina z okolico, pod današnjo lovrenško občino ne sodijo več nekateri predeli nekdanje občine Rdeči breg.

Dobljeni podatki še niso pospremljeni z analizo in komentarjem, služijo za temeljni vpogled v številčno stanje prebivalstva na Lovrenškem v 19. stoletju. Kljub temu pa nam že na prvi pogled razkrivajo živahne migracijske tokove, ki so povezani z lovrenško industrijo 19. stoletja.

Literatura in viri:

Niko Kuret: Slovensko Štajersko pred marčno revolucijo 1848, 1. del, 3. snopič, SAZU, Ljubljana, 1989

Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark: auf Grundlage der Volkszählung vom 31. December 1869, Graz, 1872

Special-Orts-Repertorien: Königreiche und Länder, IV.,Steiermark, Wien, 1883

Special Orts Repertorien: Königreiche und Länder, IV.,Steiermark, Wien, 1893

Leksikon občin za Štajersko: izdelan po rezultatih popisa ljudstva dne 31. grudna 1900, Dunaj, 1904

Specialni krajevni repertorij za Štajersko:izdelan na podlagi podatkov ljudskega štetja z dne 31. decembra 1910, Dunaj, 1918

ŠTEVILČNO STANJE PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1812

OBCINA	VSEH	DRUŽIN	HIS
Lovrenc-trg ¹	806	183	112
Činžat z Ruto	489	98	78
Kumen	165	30	23
Recenjāk z Lehnom ²	451	91	73
Rdeči breg	418	89	73
SKUPAJ	2329	491	359

Vir: Odgovori na vprašalnice nadvojvode Janeza. Podpisan falski kameralni oskrbnik Johann Pokorny.

ŠTEVILČNO STANJE PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1843

OBCINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK
Lovrenc-trg	947	470	477
Činžat z Ruto	646	325	321
Kumen	246	109	137
Recenjāk z Lehnom	680	344	336
Rdeči breg	560	288	272
SKUPAJ	3079	1536	1543

Vir: Odgovori na vprašalnico Georga Götha. Prebivalstvo po sekcijem sumariju leta 1843.

¹ Lovrenško trško pomirje je bilo na vzhodu omejeno z desnim bregom Radoljne, na zahodu z levim bregom Ropičevega grabna in Slepnice, na severu se je končalo v Kurji vasi pri sotočju Radoljne in Slepnice, na jugu je segalo do Bitnerja in vznožij Recenjaka.

² Vse do leta 1905 sta bila Recenjāk in Lehen združena v eno občino. Po štetju prebivalstva leta 1910 je Lehen obravnavan že kot samostojna občina Lehen pri Ribnici na Pohorju.

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1869

OBCINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK	HIŠ
Lovrenc-trg	1093	531	562	141
Činžat z Ruto	598	297	301	72
Kumen	608	300	308	63
Recenjāk z Lehnom	773	365	408	108
Rdeči breg	828	412	416	94
SKUPAJ	3900	1905	1995	478

Vir: Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark :auf Grundlage der Volkszählung vom 31. December 1869, Graz, 1872

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1880

OBCINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK	HIŠ	OBČEVALNI JEZIK ³	
					NEMŠKI	SLOVENSKI
Lovrenc ⁴	1100	538	562	141	477	613 ⁵
Trg	992	482	510	128		
Kurja vas	108	56	52	13		
Činžat z Ruto	586	287	299	74	37	546 ⁶
Kumen	666	331	335	76	3	663
Recenjāk	372	179	193	42	2	803 ⁷
Lehen	433	226	207	52		
Rdeči breg	828	405	423	100	60	768
SKUPAJ	3985	1966	2019	485	579	3393

Vir: Special-Orts-Repertorien: Königreiche und Länder, IV.,Steiermark, Wien, 1883

³ Kategorija »občevalni jezik« je bila uvedena ob štetju leta 1880 in je primer nemške manipulacije za prikazovanje rasti nemškega prebivalstva, saj »občevalni jezik« še ne pomeni narodne pripadnosti. Nemščino so kot »občevalni jezik« navajali tudi tisti, ki so jo govorili le za silo in zelo popačeno.

⁴ Popis za Lovrenc je razdeljen na Trg in Kurjo vas.

⁵ Za 10 oseb jezik ni znan.

⁶ 3 osebe so vpisane v kategorijo »drugi jezik«.

⁷ Recenjāk in Lehen skupaj.

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1890

OBČINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK	HIŠ	OBČEVALNI JEZIK	
					NEMŠKI	SLOVENSKI
Lovrenc ⁸	1155	568	587	139	442	702 ⁹
Kurja vas	170	92	78	17		
Trg	856	413	443	104		
Puša	129	63	66	18		
Činžat ¹⁰	621	320	301	75	48	548 ¹¹
Grad Fala	46	24	22	2		
Ruta	298	158	140	41		
Činžat	277	138	139	32		
Kumen	587	298	289	61		585 ¹²
Recenjok ¹³	847	413	434	97	12	835
Recenjok	347	164	183	42		
Langersvald	28	13	15	3		
Lehen	472	236	236	52		
Rdeči breg ¹⁴	788	407	381	104	93	695
Puščava	26	13	13	3		
Pečovnik	27	16	11	4		
Rižnik	81	47	34	10		
Rdeči breg	603	307	296	83		
Brabar	51	24	27	4		
SKUPAJ	3998	2006	1992	476	595	3365

Vir: Special Orts Repertorien: Königreiche und Länder, IV.,Steiermark, Wien, 1893

⁸ Popis trškega pomirja je razdeljen po zaselkih Kurja vas in Puša ter območje trga.

⁹ Za 11 oseb v trškem pomirju jezik ni znan.

¹⁰ Popis občine Činžat je razdeljen na falski grad in zaselka Ruta ter Činžat.

¹¹ Za 25 oseb v občini Činžat jezik ni znan.

¹² Za 2 osebi na Kumnu jezik ni znan.

¹³ Popis v občini Recenjok je razdeljen na naselja Recenjok, Langersvald in Lehen.

¹⁴ Popis v občini Rdeči breg se deli na naselja Puščava, Pečovnik, Rižnik in Brabar.

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1900

OBČINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK	HIŠ	OBČEVALNI JEZIK	
					NEMŠKI	SLOVENSKI
Lovrenc-trg	1213	584	629	143	777 ¹⁵	426 ¹⁶
Činžat z Ruto	591	296	295	80	24	555 ¹⁷
Kumen	571	278	293	59	12	559
Recenjok	813	428	385	98	5	808
Rdeči breg	802	431	371	101	83	712 ¹⁸
SKUPAJ	3990	2017	1973	481	901	3060

Vir: Leksikon občin za Štajersko: izdelan po rezultatih popisa ljudstva dne 31. grudnia 1900, Dunaj, 1904

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA NA LOVRENŠKEM LETA 1910

OBČINA	VSEH	MOŠKIH	ŽENSK	HIŠ	OBČEVALNI JEZIK	
					NEMŠKI	SLOVENSKI
Lovrenc-trg	1278	638	640	141	793	466 ¹⁹
Činžat z Ruto	558	274	284	81	72	470 ²⁰
Kumen	578	295	283	62	20	556 ²¹
Recenjok ²²	337	183	154	42	14	323
Rdeči breg	783	426	357	99	180	575 ²³
SKUPAJ	3534	1816	1718	425	1079	2390

Vir: Specialni krajevni repertorij za Štajersko: izdelan na podlagi podatkov ljudskega štetja z dne 31. decembra 1910, Dunaj, 1918.

¹⁵ Število prebivalcev, ki so navedli za občevalni jezik nemščino, je prvič presešlo število tistih, ki so navedli slovenščino.

¹⁶ Za 10 oseb v trgu jezik ni znan.

¹⁷ Za 12 oseb z Rute in Činžata jezik ni znan.

¹⁸ Za 7 oseb z Rdečega brega jezik ni znan.

¹⁹ 18 oseb v trgu je navedena kot tujcev, 1 oseba je navedena v kategoriji »drugi jezik«.

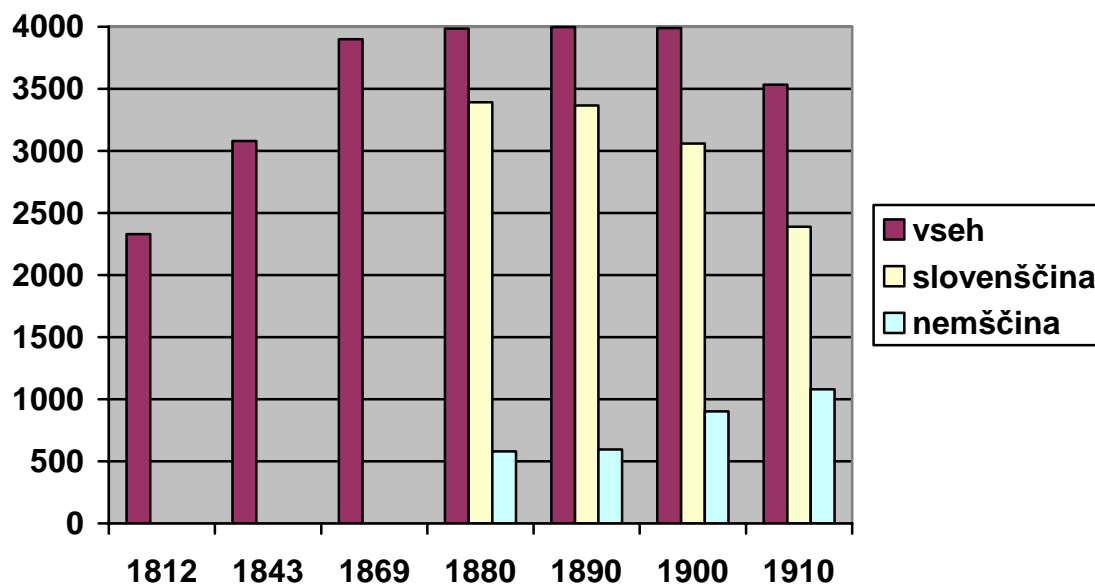
²⁰ 14 oseb na Činžatu je vpisanih v kategorijo »tujci«, 2 osebi v kategorijo »drugi jezik«.

²¹ 2 osebi na Kumnu vpisani pod kategorijo »drugi jezik«.

²² Ker se je Lehen leta 1905 osamosvojil, velja štetje samo za občino Recenjok

²³ 7 oseb na Rdečem bregu je navedena pod kategorijo »drugi jezik«, 21 oseb pa kot »tujci«.

Graf 1: ŠTEVILO PREBIVALSTVA IN JEZIKOVNA PRIPADNOST NA LOVRENŠKEM

Graf 2: ŠTEVILO PREBIVALSTVA IN JEZIKOVNA PRIPADNOST V LOVRENŠKEM TRGU

